

Ohcanbagadus

SÁNAG dutkan- ja ovdánahttinruđat

Sisdoallu

1. SÁNAG dutkan- ja ovdánahttinruđat.....	1
2. Juolludeami bajimus láidestusat	3
3. Prošeavttat maid sáhtá ohcat doarjaga	6
4. Ohcanskovi bagadus	7
5. Bagadeaddji protokolla/prošeaktagovvidussii dutkan-, ođđahutkamuš- ja fága- ja bálvalusovdáneapmái.....	11
6. Bagadus álggahanstipeandda ja bálvalusovdánahttin prošeaktaevttohussii.....	13
7. Eará mildosat.....	14
8. Raporta ja rehketdoallu.....	14
9. Geatnegahttojuvvon mielddusat.....	15

1. SÁNAG dutkan- ja ovdánahttinruđat

Sámi našuvnnalaš gealbobálvalus – psyhkalaš dearvvašvuodasuddjen ja gárrendilledivššu (SÁNAG) DjO-stivra juohká gitta 2 milj. ruvnnu rádjai jahkásaččat dutkamiidda ja ovdánahttinprošeavttaide. Ulbmil ruđain lea doarjut prošeavttaid mat ovdánahttet máhtu sámi álbmoga psyhkalaš dearvvašvuoda suddjema ja gárrendilledivššu suorggis.

Sáhtá ohcat doarjaga:

- Dutkanprošeavttaide/PhD/postdoc
- Ođđahutkamuš ja/dahje fágaovddidanprošeavttat
- Prošeaktaovdánahttimii/ álggahanstipendii

Sáhtá juolluduvvot doarjja olles dahje oasi dutkanprošeaktii, ođđahutkamuš ja/dahje fágaovddidanprošeavttat, mii maidá sisttisoallá fága- ja bálvalusovdánahttinprošeavttaid dutkanvuodđuduvvon evalueremii ja implementerenohpuid. Sáhtá maid juolluduvvot doarjja prošeaktaovdánahttimii (álggahanstipeanda) gitta golmma mánnui ohcamuša hábmet PhD-stipendii, postdoc, ođđahutkamuš ja/dahje fágaovddidanprošeavttat.

FUOM!Juolluduvvo duššefal ovttá jahkái hávális.

Dutkan ja ovdánahttinbargu galgá leat áššáiguoskevaš sámi álbmogii. Bargu galgá maid čadnojuvvot klinihkalaš doibmii ja váikkuhit buoredit dearvvašvuodabálvalusaid sápmelaččaide.

1.1 Ohcanvuogádat ja ohcanskovi

Ohcanskovi gávnnat [dáppe](#). Ohcamuša galgá deavdit dieđuiguin mat jerrojuvvojit, geavat ohcanbagadusa dása.

Ohcamuš sáddejuvvo elektrovnnalaččat vuolláičállagiin áigemeari siskkobeali **golmma pdf-fiillain**:

- Ohcanskovvi
- Protokolla/prošeaktačilgehus/prošeaktasevttohus
- Eará mildosat čohkkejuvvon goalmát pdf-fiilli:
 - Duodaštusat mat duodaštit vuodđobálkká, oahppoduodaštus, spesialistadohkkehus, virgedili duodaštus dahje PhD gráda go bálkká galgá mearridit sidjiide geat ohcet bálkadoarjaga ja CV dáidda.
 - Prošeaktajodiheaddji CV
 - Eará duodaštusaid mat jerrojuvvojit.

Go vuostáiváldit ohcamušaid de duodaštat e-boasta bokte ahte leat ožžon ohcamuša prošeaktajodiheaddjái ja hálldahuslaš jodiheaddjái/ dutkanovddasvástideaddjái. Ohcamušaid giedahallá SÁNAG DjO-stivra. Ohcamušat árvvoštallojit kvalitehta ja áššái gullevašvuođa ektui.

- Ohcci ferte doalahit ohcanáigemeari, son ferte maid doalahit formálalaš gáibádusaid ja fuolahit ahte bakkolaš mildosat leat ohcamii.
- Ohcamat mat eai deavdde formálalaš gáibádusaid eai sáddejuvvo viidáset guorahallamii DjO-stivrii. Loga ohcanbagadusa dárkilit.
- Ohcamat mat áigemeari maŋŋá bohtet eai sáddejuvvo viidáset guorahallamii DjO-stivrii.

Ohcama vástádus boahká prošeaktajodiheaddjái ja institušuvdnii/dutkanovddasvástideaddjái, sihke ohcamušat mat jokset ja mat eai jovssa doarjjagáibádusaid ožžot oanehis čálalaš kommentára mii guoská ohcamii, maŋŋá juolludeami.

1.2 Gii sáhtta ohcat?

- Dutkanprošeavttain galgá leat okta ohcanásahus ja okta ohcci, gč. medisiinnalaš ja dearvvašvuođafágalaš dutkama lága birra (helseforskningsloven) § 6: Medisiinnalaš ja dearvvašvuođafágalaš dutkan galgá organiserejuvvot nu ahte lea okta dutkanovddasvástideaddji ja okta prošeaktajodiheaddji ja galgá čilgejuvvot dutkanbeavdegirjjiis.
- Fága- ja ovddidanprošeavttain galgá leat nammaduvvon ohcci gii galgá leat čatnasan ásaussii.

1.2.1 Ohcci kvalifikašuvnnat ja geatnegasvuohta

Sii geat devdet 70 jagi dahje eambbo ohcanjagis eai beasa ohcat. Jus prošeaktajodiheaddji deavdá 70 jagi prošeaktaáigodagas, de ferte ohcanásahus čálalaččat čilget gii prošeaktajodiheaddjiovddasvástádusa váldá badjelaset.

Prošeaktamielbargit/bagadeaddjit geat devdet 70 jagi dahje eambbo ohcanjagis, sáhttet oasálastit prošeaktii, nu guhká go sis lea gullevašvuohta ohcanásahussii dahje

ovttasbargoásahussii prošeaktaáigodagas. Bagadeaddji guhte lea ovddasvástideaddji fágabagadeaddji sáhtta leat barggus eará sajis go ohcci ja dutki.

Ohccis/prošeaktajodiheaddjis lea ovddasvástádus prošeaktii prošeaktaáigodagas ja galgá raporteret prošeavttas.

1.2.2 Ohcanásahusa geatnegasvuohta

Ohcanásahus lea dat ášahus gos prošeakta galgá čađahuvvot, ja doppe gos dutki lea virgáduvvon prošeaktaáigodagas. Ášahusas lea bargoadiovdasvástádus ohccái ja earáide geat virgáduvvojit prošeaktii (omd. ph.d.-stipendiáhta). Ohcanásahusas lea organisatoralaš ovddasvástádus čađahit prošeavtta, ja galgá doalahit fysalaš bargosaji.

Jus bagadeaddji dahje prošeaktajodiheaddji lea virgáduvvon eará ášahusas, de lea lihkká dutki ášahusgullelašvuohta ja ášahus gos prošeakta čađahuvvo mii lea ohcanásahus ja dutkanovddasvástideaddji ášahus.

Dutkan ferte sajáiduvvot ohcanásahusa jodihangottis. Dat mearkkaša ahte jodihangoddi dohkkeha ahte ohcan sáddejuvvo ja ahte ohcci oažžu permišuvnna. Jus ohcamuš dohkkehuvvo, de ferte ohcanásahus láchit dili nu ahte prošeakta sáhtta čađahuvvot. Jus dohkkeha prošeaktaruhtadeami, de oažžu ohcanásahus ekonomalaš ovddasvástádusa ja dat mii guoská čađaheapmái bušeahta vuodul. [AML §14-9](#) ja eará njuolggadusaid galgá čuovvut go lea sáhka fásta/gaskaboddosaš virgádeapmái.

Áigodatlaš bušeahtta galgá ráhkaduvvot gos prošeavtta obbalaš golut čužžot. Ohcanásahusas lea rehketdoalloovddasvástádus ja sii stivrejit prošeavtta rehketdoalu jus ožžot DjO-ruhtadeami. Ohcanásahus ferte čuovvut rehketdoallonjuolggadusaid mat gusket DjO-ruhtadeapmái. Jus oažžu ruhtadeami rusttegiidda, de lea ohcanásahus mii galgá fuolahit divodeami ja ahte rusttegat doibmet.

2. Juolludeami bajimus láidestusat

SÁNAG:s leat čuovvovaš váldosuorggit dutkan- ja ovddidanruđaid juolludeami vuoruheamis, ja háliidit ahte prošeavttat galget nu bures go vejolaš speadjalastit iešguđet sámi guovlluid viidodaga ja girjáivuoda. Mii háliidit prošeavttaid main lea fokus lulli-, julev- ja mearrasámi diliide buot vuoruhansurggiin.

Fuomáš: Čuoggát leat biddjon sahtedohko ja dain lea seamma vuoruheapmi.

Dearvvašvuhtii guoski rasttideaddji prošeavttat sámi álbmogis

- Duohtavuohta- ja seanadeapmi
- Boazodoallu
- Rasisma, vealaheapmi ja/dahje sámevašši
- Internáhttaeallin
- Traumat ja/dahje historijálaš traumat
- Veahkaválddálášvuohta, vearredagut ja fuolahusváillálášvuohta
- Bearašfierpmádat ja báikegottit

- Čearddalaš identitehtaovddideapmi

Álbmotdearvvašvuoda- ja dearvvašvuodabálvalusaid ovddidanprošeavttat heivehuvvon sámii álbmogii

- Dearvvašvuoda ovddideaddji ja/dahje eastadeaddji bealit ja doaimmat
- Mánáid, nuoraid ja rávisolbmuid bajásšaddan ja/dahje eallindilli
- Klinihkalaš dutkamat
- Sámi geavaheaddjiváikkuheapmi dearvvašvuodabálvalusain
- E-dearvvašvuodta/digitála dearvvašvuodafálaldagat
- Iešsoardineastadeapmi
- Ovttasdoaibman

2.1 Ovttasbargu SÁNAG:in

Buot prošeavttat mat ožžot DjO-ruhtadeami galget ovttasbargat SÁNAG:in. SÁNAG:s galgá leat okta dahje eambbo dáin rollain:

- Prošeaktaeaiggát (ovddasvástideaddji ásahus)
- Prošeaktajođiheaddji
- Prošeaktamielbargi
- Bagadalli / veahkkebagadalli
- Ovttasbargoguoibmi

Mii dárkkuhit ahte ovttasbargu ja fáttmasteapmi SANKS`ain lea FoU-doaimmaid sáhka. Ovttasbargošiehtadus atnit klinihkalaš doaimmaid nugo ovdamearkka dihte doarjjaságastallamat dearvvašvuodabargiiguin ja sullasaš, eai boade ovttasbarggu eavttuid vuollái. Juolludeapmi gáibida unnimusat ahte SÁNAG krediterejuvvo ruhtadangáldon go álmumuha ja ovdanbuktá prošeavtta.

2.2 Sámi perspektiiva

SÁNAG DjO doarjjaruđat leat čadnon SÁNAG višuvdnii mii leage ovdánahttit ja nannet ovttađassásaš bálvalusaid psyhkalaš dearvvašvuodas, gárrendilis ja sorjjasvuodas sámii álbmogii. Ohcamuš galgá govvidit makkár ávkeárvu prošeavttas lea sámii álbmoga psyhkalaš dearvvašvuhtii, gárrendillái ja sorjjasvuhtii. Prošeakta ferte čájehit ahte lea máhttu daid sámii diliid birra man prošeakta galgá iskat. Prošeakta galgá fáttmastit sámii geavaheaddjimielváikkuheami, ja ohcci ferte čilget mo dát vuhtiiváldojuvvo prošeavttas.

2.3 Geavaheaddjimielváikkuheapmi

Ulbmil geavaheaddjiváikkuhusain lea buoridit prošeavtta kvalitehta ja relevánssa. Geavaheaddjiváikkuheapmi mearkkaša ahte prošeakta demokratiserejuvvo, ja sáhtá váikkuhit dasa ahte geavaheddjiid perspektiiva, dárbbut ja vásáhusat reflekterejuvvojit prošeavttas.

Geavaheddjiid váikkuheapmi dutkamis lea oassi Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeantta barggus regionála dearvvašvuodadoaimmahagaide (RDF). SÁNAG DjO-ruđaid ohcamiin galgá boahtit ovdan mo geavaheaddjit leat mielde plánemin ja čadaheamen prošeavtta.

SÁNAG fuomášuhtá ahte lea gáibádus ahte sámi geavaheaddjit galget beassat leat mielde váikkuheamen sámi perspektiivva proševttas.

Geavaheaddjiváikkuheapmi dearvvašvuodadutkamis mearkkaša ahte geavaheaddjiin:

- Lea vejolašvuohta ja beassanlohppi váikkuhit
- Lea vejolaš ja beassanlohppi ovddidit
- Lea vejolaš ja beassanlohppi rievdadit

Geavaheaddjit sáhttet searvat njuolga proševtta iešguđet cehkiide ja/dahje bajit strategalaš dássái dain mearrideaddji orgánain dahje stivrenjoavkkuin mat gullet prošektii. Jus galgá fuolahit kontinuehta ja duohta geavaheaddjiváikkuheami, de ávžžuhuvvo jus lea vejolaš, ahte guokte geavaheaddji oassálastet. Ohcci ferte árvvoštallat makkár geavaheaddjiváikkuheapmi heive prošektii. Prošeaktačilgehusas ferte ohcci čilget movt geavaheaddjit váldojuvvojit mielde prošektaáigodahkii. Čilgehusas galgá boahtit ovdan proševtta ulbmiljoavkku ávkkálašvuohta.

Golut fertejit rehkenastojuvvot go geavaheaddjit leat leamaš mielde váikkuheamen. Prošeakta ferte bušeteret buot goluid plánejuvvon proševttas, maiddá goluid mat gusket geavaheaddjiváikkuhussii. Buhtadusmeriid lea Davvi Dearvvašvuohta RHF ja buot vuollásaš dearvvašvuodadoaimmahagat mearridan, geahča lijkka vuolábealde.

- [Veileder for brukervedvirkning i helseforskning i spesialisthelsetjenesten \(mai 2018\)](#)
- [Vedtatte retningslinjer – brukervedvirkning i helseforskning i Norge \(26. februar 2015\)](#)
- [Rapport – brukervedvirkning i helseforskning i Norge \(10. februar 2014\)](#)
- [Brukervedvirkning på systemnivå i helseforetak \(februar 2017\)](#)
- [Godtgjørelse av brukere i Helse Nord RHF og alle underliggende helseforetak \(oppdatert 2022\)](#)

2.4 Ehtalaš neavvun/dohkkeheamit

Vurdojuvvo ahte ohccái leat ehtalaš njuolggadusat oahppásat. [Dutkanehtalaš barggu organiseren lánka \(forskningsetikk\)](#) guoská buot dutkiide ja dutkanásahusaide, čujuhat erenoamážit mearrádusaide mat gusket dutki várrugasvuodageatnegasvuhtii ja dan ahte čadahit dutkama dohkkehuvvon dutkanehtalaš norpmaid vuodul. Našuvnnalaš dutkanehtalaš komitea [obbalaš dutkanehtalaš njuolggadusat \(generelle forskningsetiske retningslinjer\)](#) mitalit prinsihpaid dutkanetihka birra.

[Medisiinnalaš ja dearvvašvuodafágalaš dutkama njuolggadusat](#) gusket proševttaide mat medisiinnalačat ja dearvvašvuodafágalačat dutket olbmuid, humána biologalaš materiála dahje dearvvašvuodadieđuid. Dakkár dutkan maid sisdoallá geahččaladdanoahppu ja dikšugeahččaladdan. Dat guoská lihkká dušše daid proševttaide main ulbmil lea oččodit eambo máhtu dearvvašvuoda ja buozalmasvuoda birra, ja dat dáhpáhuvvu systemáhtalaččat dutkanprotokolla vuodul.

Proševttat mat fátmmastuvvojit dearvvašvuodadutkanlága vuollai fertejit dohkkehuvvot REK:s ovdal go biddjojit johtui. Jos áigo geahččalit dálkasiid de ferte ohcat dohkkehusa

dáppe: Statens legemiddelverk. Ja prošeavttat mat gáibidit ávžžuhusa persovdnagáhttenáittardeaddjis fertejit diedihuvvot sierra institušuvdnii.

Dutkan ja ovdánahttinprošeavttat mat eai leat dearvvašvuodadutkanprošeavttat galget diedihuvvot ja ovddalgihtii dohkkehuvvot Sikt:s (Kunnskapssektorens tjenesteleverandør). Sikt galgá árvvoštallat jus prošeakta vuhtiiváldá persovdnadieđuid nu go EUS persovdnasuodjalusláhkanjuolggadusain (General Data Protection Regulation, GDPR) ja persovdnadiehtolágas ovdanboahdá.

Ohcci berre oahpásnuvvat GDPR¹ gáibádusaide mat gusket penšuvdnadieđuid čohkkemii ja vurkemii,

2.4.1 Sámi dearvvašvuodadutkama áššedovdi etihkalaš lávdegoddi

Norgga sámediggi lea ráhkadan etihkalaš njuolggadusaid sámi dearvvašvuodadutkamii.

Ulbmil njuolggadusain lea sihkkarastit ahte sámi dearvvašvuodadutkan vuodđuduvvá álgoálbmogiid iešmearridanvuoigatvuhtii, ja vuhtiiváldá ja árvvusatná sámi kultuvrra ja sámi servodaga girjáivuoda ja iešvuoda.

Prošeavttat maid SÁNAG ruhtada galget čuovvot mearriduvvon njuolggadusaid. Digitála ohcanskovvi mii gullá sámi, kollektiivvalaš miehtama viežžamii gávdno [dáppe](#).

3. Prošeavttat maidda sáhtta ohcat doarjaga

3.1 Dutkanprošeakta/Ph.d./Post. Doc

Dutkanprošeavttat mat fátmastit medisiinnalaš ja dearvvašvuodafágalaš dutkama de ferte organiseren ja gelbbolašvuohta čuovvut dearvvašvuodadutkama lága ja dan lálkaásahusaid. Jus ohcá PhD-stipendiáhta, de ferte prošeaktajodiheaddjis leat doavttirgráda dahje leat vuosttašamanueansa gelbbolašvuohta. Prošeaktajodiheaddji kompetánsa galgá dokumenterejuvvot ja biddjot mildosiin ohcamiid.

3.2 Ođđahutkamuš ja fágaovdánahttin

Ođđahutkamuš dearvvašvuodabálvalusain mielddisbuktá ovdáneami ođđa bálvalusain, ođđa buvttadeabmiproseassain dahje ođđa organisašunhámi kvalitehta lassáneami, lassi bevtolašvuoda ja lassi miellagiddevašvuoda sihke sámi geavaheddjiide ja bargiide. Fágaovdáneapmi mielddisbuktá máhttoovdáneami sihke buoret ja ovttadássášaš bálvalusaide sámi álbmogii. Dat sáhtta earet eará sisttisdoallat vuohkeovdáneami, ja sisagodđima ja buoridemiid rutiinnaide ja vuogádagaide. Ođđahutkamuššii ja/dahje fágaovddidanprošeavttaide eai leat gáibádusat ahte prošeaktajodiheaddjis galgá leat doavttirgráda dahje vuosttašamanueansagelbbolašvuohta. Prošeaktajodiheaddjis berre leat gelbbolašvuohta ovdánahttin/kvalitehtabargguin. Prošeaktajodiheaddji gelbbolašvuohta galgá duodaštuvvot ja biddjot mielddusin ohcamušas.

¹ [Lov om behandling av personopplysning \(personopplysningsloven\)](#)

3.3 Álggahanstipeanda

Sáhtta ohcat doarjaga álggahanstipendii gitta golmma mánnui, hábmet protokolla/prošeaktačilgehusa PhD- stipendii ja postdocii. Ohcamuš sáddejuvvo dábalaš ohcanskoviin, muhto ii dárbbas ráhkadit ollislaš protokolla/prošeaktačilgehusa. Dan sadjái biddjojuvvo mildosiin prošeaktaevttohus, mii lea eanemus 4 siiddu, mas guoskkaha áššiid mat leat namuhuvvon 6. kapihttalis.

Álggahanstipeandda ohccis ferte unnimus leat mastergráda. Dasa lassin lea sávahahtti ahte prošeakta lea ángiruššan prošeaktajodiheaddji/bagadalli mas lea dutkangelbbolašvuohta. CV ja bagadallanjulggaštus galgá mildosiin ohcamušas. Jos ii leat vel gávdnan prošeaktajodiheaddji/bagadalli mas lea dutkangelbbolašvuohta go sádde ohcama, de galgá ohcamušas čilget mo dán áigo čoavdit prošeaktaovdánahttináigodagas.

3.4 Prošeaktaovdánahttin

Jus ohccis lea bealledahkkon prošeaktajurdda, de sáhtta ohcat doarjaga prošeaktaovdánahttimii gitta golmma mánnui, hábmen dihte protokolla/prošeaktaevttohus. Prošeaktaevttohus galgá čuovvut gáibádusaid mat leat čilgejuvvon dán bagadusas (geahča 6. kapihttala). Prošeaktaovdánahttin ohcamuš berre sisttisoallat plána geaiguin ovddusguvlui áiggošii ovttasbargat.

FUOM: Ohcamušas ferte maid mildosiin duodaštus gos bargoaddi duodašta, ahte ohcci oažžu virgelobi nu mo ohcamušas čilgejuvvo, jos ohcamuššii juolluduvvo ruđa. Ferte maid bidjat mildosiin vuodđobálkká duodaštus. Áigodat man ovddas ohcá ferte maid čielgasit boahtit ovdan.

4. Ohcanskovi bagadus

Ohcanskovvi lea gávdnamis [SÁNAG neahttasiiddus](#). Deaddil ránes ruvttui, de beasat čállit dasa – ruvtto viidu dađistaga go čálát. Ohcan galgá sáddejuvvot elektrovnalaččat ovdal 31.10.22 dii. 12:00 e-boasta čujuhussii sanks-fou-soknader@finnmarkssykehuset.no.

4.1 Ohcanmálle

Ohcanmálle ferte bohtit ovdán ohcamušas. Geahča ohcanskovis čuoggá 2.

4.2 Čuolbma

Fertet hábmen gaskaboddosaš prošeaktanama. Prošeavtta čuolbma maid galgá čilgejuvvot (eanemusat 100 sáni).

4.3 Áigeplána

Čále vurdojuvvon áigodaga olleš prošeaktii. Álggus gitta goassáži árvvoštalat prošeavttain geargan. Mii ávžžuhat ráhkadit plána gos čilget maid áiggut olahit goas, nu čájehat prošeavtta progresuvnna. Bija ruoso jus leat ovdal ožžon doarjaga dán prošeaktii.

4.4 Progrešuvnna čilgen

Dán čuoggá deavddát jus prošeakta lea ožžon doarjaga ovdal. Mii háliidat oanehaččat oažžut dieđuid prošeavtta ovdáneami birra. Čilge čuovvu go prošeakta ovddit áigeplána. Jus ii čuovo dán áigeplána, de čilge siva dasa (eanemusat 100 sáni).

4.5 Ovttasbargoguoibmi/guoimmit

Dutkanprošeavttain fertejit ovttasbargoguoimmit, regionála, nationála dahje riikkaidgaskasaččat, olggobeale iežat institušuvnna. Fága- ja bálvalusovdánahttinprošeavttain ávžžuhuvvo maiddá ásaht ovttasbargoguimmiid olggobeale iežat institušuvnna, váikke ii leat bákkolaš.

Spesifisere ovttasbargoguimmiid skovvá. Čilge mo ovttasbargu galgá čadahuvt, čále nama, bargobáikki/institušuvnna. Ovttasbargošiehtadusat guoskevaš beliiguin galget biddjot mildosiin. Skovis galgá čuožžut maid guoskevaš ovttasbargoguoibmi galgá bargat prošeavttas. (eanemusat 100 sáni).

Fágaidrasttildeaddji ja regionála, nationála ja/dahje internationála ovttasbargu deattuhuvvo go meannudit ohcamiid.

FOUM! Prošeavttat mat ožžot Djo-doarjaga, galget fuolahit ahte SÁNAG:s leat okta dahje eambbo dáid rollain: prošeaktaeaiggát (ovddasvástideaddji ásaht), prošeaktajodiheaddji, prošeaktamielbargi, bagadalli/veahkebagadalli dahje ovttasbargoguoibmi, geahča kapihttal 2.1.

4.6 Prošeavtta čoahtkáigeassu

Prošeavtta čoahtkáigeassu sisdoallu: Čuolbma, vuohki, dieđalaš ja klinihkalaš mearkkašupmi/ relevánsa dearvvašvuodálágádussii/SÁNAG:i, publikašuvdnaplána (eanemusat 200 sáni).

4.7 Ollislaš bušeahtta

Buot olggosgolut ja ruhtadeamit galget spesifiserejuvvot dego bálká, doaibmagolut, bálvalusaid oastin ja eará olggosgolut. Konkretisere bálkká dieđuid, dego vuodđobálká, sosiála olggosgolut dahje lasáhus. Doaibmagolut sáhttet gokčojuvvot obbalaččat. Buot prošeaktaolggosgolut fertejit čadnojuvvon prošeaktii. Jus leat ohcan doarjagiid eará ruhtagálduiguin, de fertet čállit gos leat vel ohcan doarjaga. Dasa lassin ferte čállit makkár prošeaktagolut galget gokčojuvvot eará ruhtagálduiguin.

Sáhtta ohcat ruđa, mii gokčá kaleanddarjagi 2026 goluid. Eaktuduvvo ahte ruhta geavahuvvo bušeahtta plána mielde dan jagi masa juolluduvvui.

Go ohcamuš sáddejuvvo ja vejolaš juolludeapmi dohkkehuvvo, de ohcanásahus geatnegahtta iežas gokčat daid geatnegasvuodaid maid bušeahtta mielddisbuktá nu ahte prošeakta čadahuvvo.

Ovdamearka bušeahtta čállimis:

Olggosgolut/ golut	Gokču eará ruhtagálduiguin	Ohccu doarjja SÁNAG DjO-ruhtadeamis
Vuođđobáلكá 4 mánu 100% virgi prošeaktajodiheaddji NN (+sosiála divvagat)		ru 148 000
Individuála báلكálasáhusat, vuođđobáلكá 4 mánu lassin (+sosiála divvagat)		ru 12 000
Vuođđobáلكá 4 mánu 50% virgi prošeaktamielbargi AA(+sosiála divvagat)	ru 80 000	
Individuála báلكálasáhusat, vuođđobáلكá lassin (+sosiála divvagat)	ru 0	
Vuođđobáلكá 4 mánu 20 % virgi dutkanveahkkebargi BB (+sosiála divvagat)	ru 20 000	
Individuála báلكálasáhusat, vuođđobáلكá lassin (+sosiála divvagat)	Kr 0	
Máttkit jearahallamiid oktavuodas		ru 14 000
Gollu mii guoská geavaheaddjiváikkuheapmái (dasa guoská honorára/buhtadas, čoačkkindaibma jna.)		ru 5 000
Submi	ru 100 000	179 000
Ollislaš submi	Supmit galget seammalágan go «submi» ruvttu tabeallas “doarjja/ruhtadeapmi” ru 279 000	

Doarjja/ruhtadeapmi		NOK (ruvdnu)
SÁNAG DjO-ruhtadeapmi		ru 179 000
Eará	ležasoassi 50% virgi prošeaktamielbargi AA	ru 80 000
	Ohcan Sámediggi	ru 20 000
Ollislaš submi		Supmit galget seammalágan go “submi” ruvttu tabeallas “olggosgolut/golut” ru 279 000

Vejolaš kommentárat bušehta hárrái *Ovdamearkka dihte jos leat ohcan ruđa mángga gáldus. Mángga jagi prošeavttain čilgejuvvojit eará jagiid bušehtat protokollas/prošeaktačilgehusas – dása čállojuvvojit ollislaš jahkesupmit.*

Leat maid ohcan legáhtaruđaid Ru 10 000. Jos dat juolluduvvojit prošeaktii, de geahppána iežas dutkanruđaid oassi 2027:s. Prošeakta bistá 2,5 jagi. Eará prošeaktaáigodaga bušehtta (vrd. protokolla):

2026	2027	2028
Kr 279 000	Kr 279 000	Kr 139 500

Golut mat gusket prošeaktii sáhtta ovdamearkka dihte leat prošeaktajodiheaddji ja prošeaktamielbargi báلكá, doaibmagolut, báلكáusoastin ja eará golut. Sosiála golut mat leat čadnon báلكái lea lassigolut, bargoadi rehkenastá vuođđobáلكá lassin (luopmoruđaid, penšuvnamávssu, bargoadidivvaga jna.). Olggosgolut mat gusket geavaheaddjiváikkuheapmái galget čuožžut bušehtas, geahča kapihttal 5.5.

Protokollas ferte čilget dárkileappot doaimmaid, maidda laktásit golut, ovdamearkka dihte máttkit mat leat čadnon jearahallamiidda.

Ohcamii ferte deavdit virggi, kvalifikašuvnnaid (oahppoduodaštus/CV) ja vuođđobáلكá sidjiide geasa ohccá ruhtadeami, daid ferte dokumenteret mildosiin.

FUOM: Ii addo doarjja kvalitehtasihkkarastimii, jorgaleapmái dahje sierranas mátkkiide ii addu doarjja

4.7.1 Bálká

DjO-stivra lea bidjan njuolggadusaid bálkáheapmái «[Søknadsveileder Forskningsmidler i Helse Nord](#)» vuodul. Davvi Dearvvašvuoda njuolggadusain čuožžu ahte “buot ohccit dearvvašvuodafitnodagain geat ožžot dutkanruðaid Davvi dearvvašvuodas, vaikke makkár ámmát lea, galget doalahit sin vuodđobálkká jos leat juo virgáduvvon fitnodagas”.Individuála bálkálasáhusat mat bohtet vuodđobálkká lassin, eai dohkkehuvvo automáhtalaččat. Viidáseappot čuožžu “Dutkit geat eai leat leamaš virgáduvvon dearvvašvuodafitnodagas ovdal, muhto geat virgáduvvojit Davvi dearvvašvuoda dutkanruðaid geažil, galget oažžut bálká mii lea heivehuvvon sin kvalifikašuvnnaide, bálká maid galgá heivehuvvot eará dutkiid ektui main lea sullasaš virgi dearvvašvuodafitnodagas”.

Jos áiggut čielggadit bálká ja individuála bálkálasáhusaid de fertet váldit oktavuoda HR-ossodagain dahje klinihkkajoðihemiin gustovaš fitnodagas. Ohccit geat leat virgáduvvon Finnmárkku buohcciviesus galget loktet ášši FFS:i, gii fas doalvu ášši HR-ossodahkii.

4.7.2 Doaibma

Doaibma sáhtta sisttisdoallat olggosgoluid geavaheaddjiváikkuheapmái, diehtočoaggin koordineremii ja diehtočoaggimii, golut diehtjuohkimii mat leat registaris dahje álbmotiskadeamis ja golut mat almmuhit bohtosiid dahje sullasaš.

- Dat ii addo doarjja ráinnas kvalitehtasihkkarastimii dahje friddja mátkkiide.
- Go lea sáhka jorgaleapmái, de ii addo doarjja ráinnas jorgalemiide, muhto dat sáhtta árvvoštallot dego okta oassin ovttá dutkamis dahje kvalitehtaproševttas, omd. Diehtočálus jorgalus, miedáhus, jearranskovvi ja sullasaš. Dan sáhtta maid árvvoštallat jus dat sisttisdoallá heivehusa sámegillii.
- Dat addo doarjja almmuhemiide ráinnas rabas olámuttoš-áigečállosiidda jus organisašuvnnas gos dutki lea barggus ii leat almmuhanfoanda dahje sullasaš. Almmuhangolut “Hybrid OA” ai, dahje eará sániiguin artihkaloastin mat leat “giddejuvvon” abonnemeanttaáigečállosiiguin, eai gokčojuvvo.

4.8 Ehtalaš neavvun/dohkkeheamit

Buot dárbbášlaš dohkkeheamit, ávžžuhusat ja registreremat galget leat ortnegis ovdal go álggaha proševtta.

Proševttat mat fátmmastuvvojit dearvvašvuodadutkanlága vuollai fertejit dohkkehuvvot REK:s ovdal go biddjojit johtui. Jos áigo geahččalit dálkasiid de ferte ohcat dohkkehusa Statens legemiddelverkas. Dutkan ja ovdánahttinproševttat mat eai leat dearvvašvuodadutkanproševttat galget diedihuvvot ja ovddalgihtii dohkkehuvvot Sikt:s (Kunnskapssektorens tjenesteleverandør). (geahča kapihttal 2.4).

Proševttat mat gáibidit ávžžuhusa persovdnagáhttenáittardeaddjis fertejit diedihuvvot sierra institušuvdnii.

4.8.1 Sámi dearvvašvuodadutkama áššedovdi etihkalaš lávdegoddi

Proševttat mat ožžot SÁNAG DjO-ruhtadeami galget čuovvot *Sámi dearvvašvuodadutkama áššedovdi etihkalaš lávdegoddi* njuolggadusaid (geahča kapihttal 2.4). Digitála ohcanskovvi mii gullá sámi, kollektiivvalaš miehtama viežžamii gávdno [dáppe](#).

Sámi dearvvašvuodadutkama áššedovdi etihkalaš lávdegoddi, REK, Statens legemiddelverk, Sikt ja/dahje personsuodjalusáittardeaddji dohkkeheamit sáhttet biddjot mildosiin ohcamii dahje sáddejuvvot sanks-fou-soknader@finnmarkssykehuset.no vejolaš juolludeamis. DjO-ruhtadeapmi ii máksu ovdal go dohkkeheamit leat ortnegis.

4.9 Bagadus

PhD proševttain lea gáibádus ahte galgá leat váldobagadalli ja veahkkebagadalli. Bija mildosiin duodaštusa. Duodaštus mearkkaša ahte bagadallit leaba dohkkehan bagadalliovdasvástádusa ja ahte prošeakta lea čadahahtti ja almmuhan veara.

Davvi dearvvašvuoda málle: veiledererklæring

5. Bagadeaddji protokolla/prošeaktagovvidussii dutkan-, ođđahutkamuš- ja fága- ja bálvalusovdáneapmái

Protokolla/prošeaktagovvadás galgá biddjot mielde dego sierra mielddusin ohcamušas. Protokolla/prošeaktagovvadás galgá leat eanemusat 10 siiddu dutkamušas, eanemusat 4 siiddu ođđahutkamušas ja fágaovddidusas, ja vel referánsalisttu ja figuvrrat. Siidoformáhta galgá leat A4 2 cm siidoravda, 12 stu. čála (Times New Roman) ja eankil linjágaskka.

Protokolla/prošeaktačilgehus galgá čájehit maid ohcci áigu dutkat.

Protokollas/prošeaktačilgehusas ferte ohcci čilget prošeavtta ulbmila ja duogáža; manne áigu čadahit prošeavtta, maid áigu dutkat (čuolbma) ja mo ohcci áigu gávnnaht vástádusa čulbmii (vuohki). Ii leat dušše okta rievttis vuohki čállit protokolla/prošeaktačilgehusa. Hábmemii ja detáljaid dárkilvuhtii váikkuha earret eará prošeavtta viidodat ja makkár prošeavttas lea sáhka. Dihto diedut galget dattetge álo leat mielde, vai DjO-stivra sáhtta árvoštallat ohcamuša relevánssa, kvalitehta, prošeaktajodiheami ja čadaheami gáibádusaid.

Protokolla/prošeaktačilgehusa lea buorre bargoreaidu ohccái ja galgá čilget prošeavttačadaheami.

Davvi dearvvašvuoda málle prošeaktačilgehussii sáhtta geavahit bagadussan.

DjO-stivra eaktuda ahte ohcci čuovvu čuovvovaš ávžžuhusaid go hábme protokolla/prošeaktačilgehusa sisdoalu. DjO-ovttadat sáhtta bagadeami ja rávvagiid bokte veahkehit jus lea dárbu. Váldde oktavuoda SANKS-FOU@finnmarkssykehuset.no.

Ohcamušat mat eai olat čuovvovaš gáibádusaid eai meannuduvvo.

5.1 Mii berre leat mielde protokollas/prošeaktačilgehusas

Lea dehálaš fuomášit buori prošeaktanamahusa/bargonamahusa, mii bures govvida prošeavtta.

5.2 Čuolbmačilgen

Doarjjaohcama čuolbmačilgehus berre čuovvut SÁNAG mihttu, mii lea lasihit máhtu psyhkalaš dearvvašvuodasuddjema, gárrendilledivššu ja sorjjasvuoda surggiin sámi álbmoga hárrái. Juohke jagi vuoruha SÁNAG DjO-foanda muhtin váldosurggiid, čuolbma ferte heivet daid surggiide mat leat vuoruhuvvon.

5.3 Teorehtalaš lahkoneapmi ja vuohki

Ohcci galgá ákkastallat mo dutkančuolmma vuodul válljejuvvo teorehtalaš lahkonanvuohki, fágalaš metodat ja dutkanviidodat.

Jos áigu geavahit informánttaid, de ferte prošeaktačilgehus govvidit mo daid áigu háhkat, ja makkár eavttuid vuodul informánttat galget válljejuvvot ja fáttmmastuvvot. Reive, mainna bovdejit informánttaid searvat dutkamii, galgá biddjojuvvot mildosiin.

5.4 Sámi perspektiiva

Ohcamuš galgá govvidit makkár ávkeárvu prošeavttas lea sámi álbmoga psyhkalaš dearvvašvuhtii, gárrendillái ja sorjjasvuhtii. Prošeakta galgá fáttmmastit sámi geavaheaddjimierváikkuheami, ja ohcci ferte čilget mo dát vuhtiiváldojuvvo prošeavttas (geahča kapihttal 2.2).

5.5 Geavaheaddjimierváikkuheapmi

Dutki ferte árvvoštallat makkár geavaheddjiidmierváikkuheapmi heive ovttaskas prošeaktii. Dutki ferte protokollas/prošeaktačilgehusas čilget mo jurddaša geavaheddjiid ávkkástallat plánen- ja čađahanplána. Čilgehusas maid galgá boahit ovdán makkár ávki prošeavttas lea geavaheaddjiulbmiljovkui.

Ferte rehkenastit olggosgoluid go lea geavaheaddjimierváikkuheapmi dearvvašvuodadutkamis. Dutki ferte bušehteret buot olggosgoluid plánejuvvon prošeavttas, daid maid mat gusket olggosgoluide geavaheaddjimierváikkuheami oktavuodas. (Geahča kapihttal 2.3 ja 2.4)

5.6 Ovttasbargoguoimmit

Ohcci ferte čilget ovttasbargoguoimmiid doaimma ja rolla. Galgá čilgejuvvot maid guoskevaš ovttasbargoguoimmit galget bargat prošeavttas. Ovttasbargo šiehtadus dahje duodaštus biddjo mildosiin.

5.7 Máhttostáhtus/ girjjálašvuolta / referánssat

Ohcci ferte čájehit makkár diedut/dutkamat gávdnojit fáttá birra masa ohcá ruđaid. Protokollas/prošeaktačilgehusas ferte čujuhit relevánta referánssaide.

5.8 Čađahanplána

Prošeavtta čađaheapmái ferte leat ráhkaduvvon plána, mii čájeha ahte lea realisttalaš ja vejolaš čađahit rehkenastojuvvon resurssaiguin (áigerámma, áigegeavaheapmi, ekonomii, bargit ja gealbu jna.).

5.9 Prošeavtta organiseren

Dearvvašvuodadutkanláhka bidjá gáibádusaid dearvvašvuodafágalaš dutkama organiseremii. Protokollas/prošeaktačilgehusas galgá bohtit ovdan mo dutkan organiserjuvvo, prošeaktajodiheaddji, prošeaktabargi(id) ja bagadeaddji(id) namat ja sin gealbu suorggis. Galgá maid čilget mo dieđuid áigu rádjat (čujuhít GDPR:i).

5.10 Etihkalaš árvvoštallamat

Ohcci galgá árvvoštallat prošeavtta etihkalaš beliid. Vurdojuvvo, ahte dáhkkko sierra ehtalaš árvvoštallan dutkan/ovdánahttinbargguide sámi álbmoga ektui.

Geahča “etihkalaš njuolggadusat sámi dearvvašvuodadutkama ja dutkan sámi humána biologalaš ávdnasiin” sámedikki neahttasiiddus. Etihkalaš njuolggadusaid gávnnat [dáppe](#).

5.11 Plána mo dutkanbohtosiid implementeret

Čilge mo plánet implementeret dutkanbohtosiid dearvvašvuodabálvalussii.

5.12 Bohtosiid gaskkusteapmi

Ohcci ferte ovddidit plána mii čájeha mo son áigu gaskkustit prošeavtta bohtosiid. Okta eaktu doarjagii lea ahte dieđalaš artihkkalat mat čállojit SÁNAG dutkama vuodul lea ahte artihkkalat galget leat olámuttos, nu go Davvi Dearvvašvuoda RHF gáibádusain ja Norges forskningsråd láidestusas bohtá ovdán.

5.13 Bušeahtta

Prošektii galgá ráhkadit dárkilis bušeahta. Juolluduvvon ruđaid galgá geavahit ráhkaduvvon bušeahta mielde. Jos lea vuostaiváldán dahje ohcan ruđa eará gálduin, de ferte dan almmuhit geahča čuoggá 4.7.

6. Bagadus álggahanstipeandda ja bálvalusovdánahttin prošeaktaevttohussii (eanemus 4 siiddu)

Sáhhtá oheat doarjaga prošeaktaovddideapmái (álggahanstipeandda) gitta golmma mánnui, hábmen dihte protokolla phd. stipendii, fága- ja/dahje bálvalusovddidanprošeavttaide. Ohcamuš sáddejuvvo dábálaš ohcanskoviin, muhto ii dárbbas ráhkadit ollislaš protokolla/prošeaktačilgehusa. Prošeaktaevttohus dákkár ohcamuššii galgá leat eanemus 4 siiddu, + referánssat ja/dahje figuvrrat, mas guoskkaha dán bagadusa namuhuvvon áššiid.

6.1 Organiseren ja gealbu

Bargoaddi galgá duođastit, ahte ohcci oazžu virgelobi nu mo ohcamušas čilgejuvvo, jos ohcamuššii juolluduvvo ruđa. Ferte maid bidjat mielddusin duođastusa vuodđobálkká birra. Ferte almmuhit man guhkes áigodahkii doarjaga ohcá.

PhD-stipeandda ohcamuša prošeaktajodiheaddjis galgá Leahkit dutkangelbbolašvuohta.

6.2 Namma/čuolbma

Ohcci ferte čilget prošeavtta ulbmila ja čuolbmačilgehusa. Prošektii ferte hábmet gaskaboddasaš bargonamahusa.

6.3 Máhttostáhtus

Referánssaid vuodul ferte čilget makkár máhttostáhtus fáttás lea (dutkan/vásáhusaide vuodđuduvvi máhttu/teoriija).

6.4 Metoda

Prošeaktaevttohusas ferte boahtit ovdan makkár metoda(id) leat jurddašan geavahit, ja manne leat válljen metoda(id). Makkár populašuvnna áigot dutkat? Mo dieđut čoggojuvvojit? Ohcci ferte govvidit mo daid áigu háhkat informánttaid ja prošeavtta geavaheaddjimierváikkuheami. Jos geavaheaddjimierváikkuheapmi ii leat relevánta prošeaktii de ferte mitalit manne.

6.5 Čađahanplána

Ohcci ferte ráhkadit plána prošeavtta čađaheapmái. Ferte čilget áigerámma ja makkár dohkkeheamit dárbbášuvvojit prošeavtta álggaheapmái ja čađaheapmái.

7. Eará mildosat

Mielddusin ferte bidjat prošeaktajodiheaddji, ph.d.-stipendiáhtta, prošeaktamielbargi ja bagadalli CV/duođastusaid ja vejolaš publikašuvdnalisttu.

CV ii galgga guhkit go 4 (njeallje) A4 siiddu. Publikašuvdnalistu ii galgga guhkit go okta (1) A4 siidu ja dat galgá sisttisdoallat deháleamos publikašuvnnaid (eará čálát loguid mielde).

[Davvi dearvvašvuoda CV málle](#) sáhtta geavahit bagadussan.

Ohcci ovddasvástida ahte dieđut ohcanskovis leat riektá ja ahte lea bidjan rivttes mildosiid.

8. Raporta ja rehketdoallu

Prošeavttat mat ožžot doarjaga galget addit dieđu ruovttuluotta dieđihanáigemearrái go ožžot ruđaid.

Prošeavtta jahkebealraporta ja rehketdoallu galgá leat gárvvis mañimuš geassemánu 1. beaivvi. Loahpparaporta ja rehketdoallu galgá leat gárvvis mañimuš guovvamánu 1. beaivvi, skovvái mii lea mielddusin vástidanreivves. Sus geas lea ovddasvástádus institušuvnna rehketdoalus dahje ekonomiiarádđeaddi galgá vuolláičállit rehketdoalu.

Jos leat gažaldagat, váldde oktavuoda SÁNAG DjO-ossodagain SANKS-FoU@finnmarkssykehuset.no , DjO-rádđeaddi Shiho Hansen (tlf.: +47 78 96 97 94, e-boasta: Shiho.hansen@finnmarkssykehuset.no) .

9. Geatnegahttojuvvon mielddusat

	Dutkanprošeakta	Ph.d.- ja postdoc stipeanda	Innovašuvdna ja fágaovddideapmi	Álgostipeanda (3 mánu.)	Prošeaktaovddideapmi (3 mánu)
Prošeaktajodiheaddji gelbbolašvuohta	doavttergráda dahje vuosttašamanueansa -gelbbolašvuohta	doavttergráda dahje vuosttašamanueansa -gelbbolašvuohta	ii gáibiduvvo dutkan-gelbbolašvuohta	doavttergráda dahje vuosttašamanueansa gelbbolašvuohta (ohccis ferte leat unnimusat mastergráda)	<i>Dutkanprošeakta:</i> doavttirgráda dahje vuosttašamanueansa-gelbbolašvuohta <i>Innovašuvdna ja fágaovddideapmi:</i> ii gáibiduvvo dutkangelbbolašvuohta
Prošeaktačilgehus (10 siiddu oktan refereansalisttuin ja govvosiiguin)	Juo	Juo	Juo	ii	ii
Prošeaktaevttohus (2-4 siiddu oktan refereansalisttuin ja govvosiiguin)	ii	ii	ii	Juo	Juo
Bargoaddi duođaštus virgelobi birra	Juo	Juo	Juo	Juo	Juo
Vuođđobálkká/vuođđobálkká duođaštus ja ve. oktagaslaš bálkálásáhus (daidda geaid várás ohccojuvvo bálkáruihta)	Juo	Juo	Juo	Juo	Juo
CV/duođaštus (dasa geasa ohccojuvvo bálkáruihta) (CV: eanemusat 4 siiddu)	Juo	Juo	Juo	Juo	Juo
Bagadallanjulggaštus	ii	Juo	ii	Juo	ii
CV/duođaštusbagadus(CV: eanemusat 4 siiddu)	ii	Juo	ii	Juo	ii
Ovttasbargošiehtadus SÁNAG:in	Juo	Juo	Juo	Juo	Juo
REK-dohkkeheapmi (sáhtta sáddejuvvo manjá)	Juo	Juo	Juo, jus dearvvašvuođadutk anláhka fáttmasta	ii	ii
Personsuođjalusáittardeaddji (sáhtta manjil sáddejuvvot)	Juo	Juo	Juo	ii	ii
Sámi dearvvašvuođadutkama etihkalaš lávdegoddi (kollektiiva miehtan) (sáhtta sáddejuvvo manjá)	Juo	Juo	li	Juo	Juo (dutkanprošeakta) li (innovašuvdna ja fágaovddideapmi)